

LIBRIS

Editor: *Vasile Burlui*

Redactor: *Tatiana Dabija*

Coperta și tehnoredactare: *Florentina Vrăbiuță*

We know
books

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

PETRESCU, CEZAR

Omul din vis / Cezar Petrescu. - Iași:

Cartea Românească Educațional, 2023

ISBN 978-606-057-298-5

821.135.1

CEZAR PETRESCU

Omul din vis

Grupul Editorial Cartea Românească Educațional
Copyright © Editura Cartea Românească Educațional, Iași, 2023.

Adresa: Bd. Ștefan cel Mare și Sfânt, nr. 2, Iași – 700124

www.ecredu.ro

Cartea Românească
EDUCAȚIONAL

trase, cu cărți sleite, și unde certurile sfârșesc cu împlântări de cuțit.

Niciodată n-am să știu de ce nu-mi mai apare în vis Iorgu Ordeanu, să-mi întindă mâna când mă afund acuma, și nimeni nu răspunde la strigăt. Iorgu Ordeanu care a murit din pricina mea. Niciodată n-am să știu ce apropiere va fi fost în viață, între el și Agata. Agata care a murit din pricina mea.

Acum nimic nu mai are nici-o explicare, și nici nu încerc s-o mai găsesc.

În puterea nopții mă întorc vorbind singur, rătăcind prin piețe pustii și întunecate. De la gura aburind cald a canalelor fug speriate umbre mici, negre. Poate sunt șobolani înspăimântați de sunetul pașilor. Poate numai vedenii din mintea-mi care se turbură. Lungesc drumul. Mă tem să deschid ușa.

Acolo mă așteaptă câinele, Soliman.

E treaz, în mijlocul casei. Să dă în lături când aprind lumina. Se așează cu botul pe labe și mă privește cu ochii țintă. Cu ochii lui roșii care străbat înlăuntru neîndurați. Îl izbesc cu piciorul. Nu scoate un gemăt. Se dă mai la o parte și iarăși privește neclintit.

Sting lumina, mă trântesc în pat cu mâinile cruce sub cap, îmbrăcat. Aș vrea să adorm și somnul nu vine. Aș vrea să uit — dar se poate uita? Și prin întuneric, simt ochii lui Soliman pătrunzând în mine. Nu-i scapă o mișcare. Ce face când dorm? Dimineața, când deschid ochii, e treaz, gata de strajă, mă așteaptă. De ce mă spionează? Ce mai așteaptă?

Am să cumpăr într-o dimineață un praf de stricnină. Pentru el? Pentru mine? Unul singur, ajunge pentru amândoi.

CUPRINS

SOMNUL	5
PALACE	49
PĂIANJENUL NEGRU.....	105
OMUL DIN VIS	127

Se împlinesc doi ani, de când întâia oară am presimțit existența acestei lumi invizibile, perfide și respingătoare.

A fost, la început, un simptom de mică însemnătate, asemeni acelor avertismente obscure, care scapă chiar medicilor celor mai iscușiți și cu cea mai îndelung încercată experiență. Numai târziu, când răul s-a înfipt bine în carne, ca să roadă tenace și fără scăpare până la moarte, amănuntul divers apare în adevărata lumină retrospectivă. Dar e prea târziu. Rămâne o confirmare fără folos.

Acum, îmi amintesc precis.

Doi ani se împlinesc exact peste o lună, fiindcă la această dată, în plină criză a guvernului trecut, pe numeroasele liste care au circulat atunci, se afla și numele meu destinat să illustreze în noul cabinet, un minister, rămas de la întemeiere insignifiant, numai prin incapacitatea celor ce l-au deținut fără glorie.

Pentru o tânără carieră politică, însemna un debut de neașteptate perspective.

Mă simteam cu deosebire pregătit să dau aici mai mult decât în oricare parte, alta, toată măsura priceperii și concepțiilor mele, îndrăznețe și eliberate de rutină. Aveam siguranța că într-un singur an, voi depăși așteptările, voi înfrânge toate rezervele și voi dovedi cu simplitatea elocventă a faptelor, cât de neroade au fost toate sistemele predecesorilor, dacă în nulitatea lor au cunoscut cumva, măcar pretenția vreunui sistem, în locul expedientelor.

Mărturisesc de aceea, fără nici o ipocrită pudoare, că îndată ce numele meu a fost rostit, n-am ascuns nimănui dorința fermă, ca această posibilitate discutată și admisă unanim de conducerea partidului, să devină cu orice preț realitate întărită de un Y decret cu semnătura regală.

Nu era vreo vanitate la mijloc, nici o sete nesățioasă de ajungere.

Toți cei care m-au cunoscut — sau mai exact: au cunoscut omul care eram atunci — știu cât de departe au fost întotdeauna de mine aceste deșertăciuni. Aveam însă datoria să nu mă eschivez. Nu pentru ființa mea perisabilă, ci pentru ideile mele, în care și acum chiar, când totul este sfârșit, păstrez cea mai neclintită credință.

În politică, un tren pierdut, se plătește cu așteptare de ani. Iar o concepție și un sistem, valabile și salvatoare, astăzi, pot deveni inoperante și ucigașe mâine.

Repet așa dar: aveam datoria să nu mă eschivez și această datorie am înțeles-o imediat.

Am părăsit calmul biroului de studiu, tihna gospodăriei mele cu mărunte satisfacții burgheze, orânduiala orarului care îmi împărțea ziua în egale și monotone capitole de lucru. De plimbări și de meditațiune; am apelat la subtila înțelegere instinctivă a Cordeliei și la concursul ei prețios, într-un asemenea ceas decisiv.

Aș vrea să nu fiu rău și răutăcios înțeles, deși acum toate îmi sunt indiferente. Știu că în năravurile politicii noastre, concursul unei femei capătă o semnificație urâtă. Înseamnă o morală complicitate. Căsnicia sau iubirea pusă pe acțiuni. Exploatarea triumphiului conjugal: soțul, soția, amantul. Sau: soțul, prietenul, amanta. Toată cronica anilor din urmă, mișună de asemenea episoade scandaloase.

Ceea ce așteptam de la Cordelia și ceea ce a înțeles încă înainte să-i fi cerut, era cu totul altceva. De-o mai nobilă și pură concepție a tainei a șasea.

Păstrasem de ani, casa închisă. Studiul nu-mi îngăduia să risipesc timpul frivol. Stabilisem aceasta de comun acord, încă din epoca delicioasă, de nevinovate și optimiste proiecte, a logodnei. Cordelia pricepuse de îndată și acceptase fără împotrivire, perspectiva acestei vieți aparent terne și ermetic claustrată.

E tocmai ceea ce îi înlătura și ei o teamă ascunsă: să nu mă fure îndatorințele carierei politice căreia mă predestinam; prietenii, relațiile și participarea la tot soiul de festivități, pe cât de stupide pe atât de obligatorii; banchete, aniversări, ședințe, întruniri și solemnități, care fărâmițează timpul ca să-l devorez mai comod.

Așa, era asigurată că am să-i aparțin cât mai întreg.

Mă știa întotdeauna, alături, dincolo de ușa biroului, la masa de lucru, între tomuri, arhive, dosare, statistici, tablouri sinoptice, cutii de fișe și colecțiile discursurilor parlamentare din Monitorul Oficial. Când se încheiau orele de muncă, mă chema la viața cealaltă, cu un deget ușor în stejarul masiv al ușii. Și toate plimbările erau împreună; toate plăcerile și bucuriile voastre întotdeauna pure și înnobilate, aveau deosebit farmec în îngemănarea aceasta atât de rară a două inteligențe deasupra tristei mediocrități de rând; la toate proiectele participa cu o docilă identificare de gânduri, de nădejdi, de obiecții și temeri; — n-am cunoscut niciodată un prieten mai înțelegător, mai puțin capricios și mai îngăduitor cu micile manii care tiranizează orice muritor și îl fac adesea, semenilor săi, tiran.

Iubirea noastră săvârșise acest miracol.

Cred că n-a existat niciodată într-o căsnicie, o armonie mai desăvârșită, o încredere reciprocă mai nealterată; sentimentul acela de siguranță al oamenilor care se știu mai tari (fiindcă în orice împrejurări, fac o singură voință, o singură nădejde, și la nevoie, un singur front, amenințărilor).

Acum, îi ceream Cordeliei o abatere de la această rânduială. De scurtă durată, până la rezolvarea crizei și la semnarea decretului.

Era absolut necesar.

Căci dacă până în acel moment, existența mea închinată discret și orgolios studiului, departe de orice amestec în intrigile, lingușelile și feloniile cu al căror preț se creează și se întrețin situațiile politice, dacă acestea toate îmi consolidaseră în partid, un prestigiu dincolo mult de vârsta și de cerințele mele până aci modeste; de astădată, pustnicia mea încăpățanată, putea fi interpretată drept voința de a rămâne mai departe în mândra-mi izolare, în domeniul abstract al teoriilor. Și poate ar fi aruncat asupra-mi bănuiala că nu mă simt capabil, (acum, când mi se oferea prilejul), să trec în fapt și în realizări, ceea ce susținusem cu atâta luciditate, logică, pregătire și talent, în scris și în cele câteva conferințe și

discursuri, care au atras în egală măsură luarea aminte a prietenilor politici ca și a adversarilor.

Această bănuială trebuia numaidecât înlăturată.

Alfel, pierdeam prilejul unic poate, într-o viață, când realizându-ți gândurile, îți realizezi însăși precara ta ființă.

Un om trăiește prin gând, pentru un gând. Dar gândul nu-și capătă realitate decât prin faptă.

Făuritorii de utopii sunt cei mai primejdioși dușmani ai societății. S-ar cuveni urmăriți cu severitatea legilor care pedepsesc colportorii clandestini de stupefiante.

Din parte-mi, eu aveam să dovedesc strălucit, că pe nedrept am fost uneori numărat printre aceștia. Studiul și cărțile nu mă depărtaseră de realitățile terestre... Mi-au îngăduit numai să descifrez sensuri ascunse și să simplific, ceea ce altora li se pare inutil, complicat și irealizabil, sau supus unui orb empirism.

Am decis așa dar, să deschidem ușile casei. Să primim în intimitatea aceasta, încă de nimeni profanată, toți indivizii aceia amestecați, indiscreți, fățarnici și vulgari, care alcătuiesc în afară de prea rare excepții, statul major al unui partid și toată gloata din juru-i.

Au invadat imediat, cu o curiozitate abia stăpânită și cu o fără de jenă caracteristică acestei promiscuități născute din capriciile votului universal. Mânjind covoarele cu tălpi murdare; deplasând obiectele de artă; pipăind cu degete asudate; răsturnând lucrurile și rânduiala de până atunci; comentând cu glas tare valoarea tablourilor din pereți; lepădând mucerile de țigări, pe marginea meselor de lemn rar; scormonind totul cu indiscreția agenților de impunere și instalându-se, ca într-un adăpost dușman, cucerit.

În curând, nu mi-am mai recunoscut casa.

Unii, din așa zisă curtoazie și ca să strângă mai apropiat legăturile în vederea unei neîntârziată și fructuoasă prietenii, își aduceau nevestele a doua zi, care se simțeau datoare să debarce a treia zi în salonașul Cordeliei, cu toate odraslele.

Treceau din birou, în sala de primire, din hol în alte încăperi unde nimeni nu-i poftise; își luau singuri îngăduință să vorbească

tainic într-o odaie închisă, de unde apăreau frecându-și mâinile, fiindcă puseseră la cale cine știe ce ticăloșie pe socoteala celui de-al treilea, care își sorbea cu nevinovăție cafeaua.

Căci toți, n-au întârziat, asemeni trupelor bivucate pe teritoriul dușman, să poruncească slugilor, să pretindă doza preferată de zahăr la cafea, lichiorul și vinul potrivit gustului și obiceiului, să-mi schimbe furnizorii și să-mi dicteze orele de masă, felurile bucatelor, numărul becurilor aprinse și numărul ceasurilor de somn.

Criza se prelungea peste așteptări.

Oarecare dificultăți în alcătuirea noului cabinet, se iviseră din pricina situației externe, care cerea un guvern tare și durabil. Toți arătau cu fiecare zi trecută, semnele unei enervări crescânde și unei nerăbdări ajunse la paroxism. Telefonul zbârnâia necurmat, concurând soneria ușii de intrare.

Casa mea devenise locul de întâlnire al tuturor celor care împărțeau și solicitau; un teritoriu până atunci neutru, al tuturor pertractărilor și focarul nou-nouț, al tuturor intrigilor.

Până la miezul nopții bâzâiau motoarele automobilelor, cacofonia claxoanelor, răsuna trântită în ușori porțița grilajului de fier; reporterii gazetelor mă deșteptau din pat; ieșiseră la iveală foști prieteni, camarazi de școală și de stagiul militar, anonimi de mult uitați, asigurându-mă de fidelitatea lor eternă, prevenindu-mă de viitoarele dorințe transformate în pretenții imperioase: la ultima oră a ziarelor apăreau cu tenacitatea obsedantă a unui refren, amănunte despre rezultatul ultimei întrevederi și ultimele consfătuiri din casa mea, devenit: „cunoscutul fruntaș, distinsul cunoscător, factorul decisiv” etc., etc. Un cotidian publică fotografia fațadei, cu lanțul mașinilor, ca o caracteristică și pitorească fizionomie a crizei.

Slugile se molipsiră și ele de aroganța și zăpăceala personalului de hotel, neștiind cui să răspundă și cărei porunci să-i dea ascultare, cu întâietate.

Admiram calmul și bunăvoia Cordeliei, atât de repede acomodată acestui haos.

Cu un instinct neașteptat la o femeie crescută în lănceda atmosferă provincială, într-o familie rămasă cu o jumătate de veac în întârziere cu vremea (după cum dovedea numele de eroină romantică și desuetă, dat copilei unice); Cordelia știu fără să fi învățat de la nimeni, cum să flateze toate slăbiciunile; să răspundă celei mai delicate situații și mai complicate; să calmeze atmosfera electrizată cu un cuvânt de duh; să împlânzească pornirile învrăjbite și, să rezolve cu un surâs, într-o soluție expeditivă și ingenioasă ca simpla argumentare a lui Cristofor Columb cu al său ou de pomină, ceea ce cu o clipă înainte, păruse tuturor, cu neputință de dezlegat. O viață nouă și nervoasă îi înfierbânta sângele, îi învăpăia obrazii, dădea ochilor o lucire până atunci necunoscută.

O admiram. Îi eram recunoscător și totuși, începusem să mă tem. O urmăream, cu, mâna întreruptă la mijlocul frazei, cum supraveghează mersul slugilor cu tava de ceai, cum cu inocentă viclenie știe să pună alături, la masă, (prevenindu-mi intențiile), doi oameni îndușmăniți care își caută momentan armistițiul; — dar mai ales, urmăream ochii tuturor, căutând-o, așteptând-o, dezbrăcând-o.

Da, dezbrăcând-o!

Căci acești oameni cărora le deschisese casa și a căror prostie, obrăznicie, lipsă de simțire, turpitudine și ipocrizie, le suportam cu eroică resignare, numai în vederea deznodământului apropiat și unor înfăptuiri ce-aveau să însemne poate, pentru întreaga țară, punctul inițial al unei fundamentale primeniri și unei nescătuite prosperități îndată ce vor intra în vigoare reformele mele; acești oameni ieșiți din toate bastardele împreunări ale societății și care după un an, aveau să existe numai prin mine odată cu întreg partidul; acești odioși indivizi nu se mulțumeau deocamdată, să-mi calce covoarele, să-mi deșele jilțurile, să-mi mănânce bucatele, să-mi bea vinul și să poruncească arogant, slugilor; ci îmi mai spurcau și femeia, cu priviri pofticioase.

Cunoașteți privirea aceasta, care se târaie ca balele de melc, pe trupul devenit deodată gol, oricât de sobră și de castă ar fi îmbrăcămintea, oricât de pudică și de rezervată ar fi femeia?

Ah! Era o bună pradă, o proaspătă pradă, Cordelia! Ceva nou, păstrat pur și candid; altceva decât femeile lor lăbărțate și comune, cu obrazii tencuți și cu ochii îndobitociți, vlăguite de toate îmbrățișările și putrefăcute de toate vițiile.

— Unde ai ținut-o ascunsă, până acum? — mă întrebă, lingându-și buzele scârboase cu o limbă subțire și viperină, șeful partidului, tolănit în jilț, cu picioarele răscăcărâte și cu ceașca de porțelan, tremurând în laba păroasă. Mi-am impus tot calmul și am cercat să zâmbesc, (mărturisesc lașitatea), cu tot servilismul cuvenit acestui maimuțoi flocos, cu apucături de satrap și cu pofte libidinoase, care i-au ramolit de mult măduva în ciolane.

Cordelia era în picioare; înaltă, tânără și zveltă, ca o elastică plantă de apă, între porci cu râțul scârnav și cu ochii glodoși.

A înțeles că vorbim despre dânsa și s-a apropiat surâzând, lunecând printre mesele fragile de ceai și cafea, jucându-și rolul cu minunată măiestrie.

Se înclină, întrebându-l cu îngrijorată sollicitudine, ca pe-un convalescent mofturos, fiindcă înțelesese de la prima vedere, cât de sensibil este celor mai mici atenții și cât de răzbunător plătește ofensa celei mai nevinovate neluări în seamă.

— Doriți ceva, Excelență ? încă o cafea? Puțin rom? Poate lichior?... Lichiorul favorit.

Grande Marnière.

Maimuțoiul păros, aspira cu nările lărgite parfumul cald dintre sânii Cordeliei înclinată spre el; se lăsa poftit cu grații de fecioară alintată, îndopându-se cu altă cafea, cu rom și cu lichior, făcând nazuri și picurând în barbă, pe haină, pe covor, revărsarea din ceașca și din paharele clătinate de bățâiala mâinii.

Am întors capul și m-am strămutat în alt scaun, de teamă să nu-mi citească în ochi toată scârba și ura.

Dar de acolo, îl urmăream.

Râsul Cordeliei mă durea ca un fir tras dintr-o cicatrice.

În fața mea, se crăcăna, aruncându-mi în nas fumul unei havana alese din cutiile mele de pe masă, Bibi Glogoveanu, cea mai desăvârșită lichea a partidului; fante pomădat, cu haine după ultimul jurnal, cartofor cu datorii câte n-ar plăti fondurile secrete și

misitiile unei triple guvernări, mănoase, iar pe deasupra individ cu faimă de irezistibil Don-Juan. Aspiră un fum, două; mă privi cu mâinile în buzunări, ca pe cel mai curios dintre animalele globului terestru.

— Mare noroc, pe tine !... Mâine te văd Excelență! Și ai pe deasupra cea mai delicioasă femeie, pentru a întreține focul sacru Patronului!...

M-am ridicat în picioare, cât sunt de înalt:

— Ce-ai zis?

Bibi Glogoveanu, rânji cu țigara între dinți, cu un ochi pe jumătate închis, din pricina fumului:

— Fii calm, Excelență! Deprinde-te cu tot calmul pe care îl impune situația... Am zis că ai mare noroc. Un boboc de nevestică! Toată lumea e de acord. Eh! Eh-eh! Și încă ce acord! Dar fii fără grijă. De la cele dintâi cuvinte, m-a repezit cât colo...

L-a repezit cât-colo — ceea ce eu n-am fost în stare să fac; să-l înșfac de guler și să-l reped vânt pe ușă, — fiindcă în clipa aceea, șeful îmi făcu semn, că vrea să-mi vorbească.

M-am supus.

Bibi Glogoveanu continuă să se plimbe în casa mea, să pufaie din țigările mele, cu mâinile în buzunări, strâmbând din nas în fața tablourilor, ca un pacient plictisit în sala de așteptare a unui dentist. Pe urmă, l-am văzut așezându-se pe divan, alături de Cordelia, povestind ceva, punându-și în evidență mâinile subțiri, care fac parte din armele lui de cucerire, lăsând pleoapele ostenite pe ochii languroși, să-și dea înfățișarea de om mistuit de spleen în căutarea unei ființe rare care să-l înțeleagă și să-i aline suferințele tainice — altă armă din munițiile ruginite de cuceritor profesionist.

Șeful îmi recapitulă cum va conduce întrevederea de a doua zi, cu delegații celorlalte partide de opoziție, în vederea unui cartel care să concentreze toate forțele țării și să dea un guvern durabil, cu egală autoritate înlăuntru și peste hotare. Încă odată, mă asigură, că orice va fi să se întâmple și oricâți solicitanți din partidele coalizate vor da buzna la portofolii, locul meu e rezervat căci mă dovedisem, acum, când mă cunoaște de aproape, cu mult mai multe și mai prețioase virtuți, decât mi-ar fi bănuț cândva.

Îl ascultam distrat, și dezinteresat, indiferent deodată, la tot ce-mi rostea mieros, gura duhnind ca o răsuflătoare de canal.

Urmăream altceva. Urmăream cu o încordare care depășea decența, episoadele scenei de pe divan.

Întâi, Cordelia răspunzând individului cu severitate ofensată. Pe urmă, privind în gol. Deznodând gânditoare, cu vârful degetului, ațele albastre de fum. Sprijinindu-și bărbia în pumn. Amintindu-și deodată datoriile de gazdă și sărind în picioare, cu un surâs altul, străin, pe care nu i l-am văzut niciodată.

Bibi Glogoveanu aruncă țigara într-o cupă de email, își frecă palmele cu satisfacția unui om căre a dus la bun sfârșit, prima parte și cea mai dificilă, dintr-o operație grea, cerând timp și răbdare de încercat vânător.

Nu-mi explic nici astăzi, de ce nu mi-am ascultat în clipa aceea pornirea lăuntrică, să-l răsucesc de umeri și să-l reped pe scări, în stradă? Cu prețul unui scandal chiar, care ar fi răsturnat poate de pe atunci, brusc, toate înlănțuirile viitoare ale evenimentelor și ar fi dejucat, tot ce destinul îmi rezerva crud și ireparabil.

Descopeream însă în mine, o lașitate nebănuț, o doză de ipocrizie care mă împuțină îndată în proprii mei ochi: — începeam așa dar să fiu la fel cu ceilalți, să deșert până la fund drojdia acră și să accept ceea ce cu suflet senin, acceptau dintotdeauna dânșii. În momentul acela am avut limpede sentimentul că fac din Cordelia o victimă, că o împing într-o lume din care va ieși pângărită, că o pierd, jucându-mi fericirea mea calmă, fericirea noastră, gata să-mi lunece fără întoarcere, pentru totdeauna.

Presentiment de o clipă, repede înlăturat; clară și profetică viziune, îndată întunecată!

N-am luat individul de umeri și nu l-am expulzat din casă, cum aș fi făcut oricând, înainte.

Dimpotrivă, i-am ascultat cu cea mai ipocrită încântare, toate nimicurile neroade; cancanuri de club și detalii scârboase de aventuri galante, căci de buna lui prietenie aveam nevoie.

Printr-un inexplicabil capriciu al Șefului și exploatând abil slăbiciunile de moșneag ramolit, secătura aceasta pomădată, se bucura în partid de o trecere nejustificată și juca rol de confident,

de inspirator și de mijlocitor îndemânatic și fin, în toate pertracțiile comitetului central cu diferitele alcătuirii de conducere, ale celorlalte partide.

Mai mult! Fățărnicia atât de repede contagionară, îmi mergea până acolo, încât m-am trezit fără să pot spune exact cum, bătând prietenește pe umăr cu cea mai cinică lipsă de demnitate, pe cel mai neîmblânzit dușman al meu, Carol Stănoiu, fătălău obez, cu creierul opac învelit de siciul grăsimii, nulitate notorie, râvnind de zece ani, cu toată tenacitatea de care e capabilă mediocritatea, la același portofoliu destinat mie.

Norocul îi scăpa încă odată, și căuta să facă față bună, dându-și toate silințele să pară încântat „de fericita alegere”, etc., etc.

Cordelia îmi veni într-ajutor, copleșindu-l sub o avalanșă de amabilități, pe care rânceda creatură le primea, rotindu-și cărnurile puhave în jilț, cu astmatice pufăieli în gușă, de curcan înfoiat, ca pe niște binemeritate consolări ce i se cuvin.

Și am surprins ochii rotunzi, fără gene, înecați în untură, stăruint lacom la întredeschiderea hainei, de unde pornea înăuntru, rotunjindu-se, sâniul Cordeliei.

Acesta era, domnilor, supliciu eu din fiecare zi și din fiecare seară!

Când toți au fost plecați și am poruncit să se deschidă ferestrele, ca să iasă mirosul de tutun și de mitocani; căminul meu cast și tihnit, avea înfățișarea unei suspecte case de întâlnire, după ce cheful și destrăbălarea s-au isprăvit.

Ca să înceapă mai dezmățat a doua zi.

Cordelia căzu între brațele unui scaun, ducând ostenită palmele mici, la obrații decolorați de nesomn și de aerul înmiasmă:

— Uff! Ce corvoadă! De sar isprăvi mai repede.

Aștepta desigur, ca întotdeauna, să-i trec ușurel brațul pe după mijloc, și să-i cer iertare pentru atâtea jertfe, peste puterile mele să le plătesc vreodată, după cât prețuiesc. Să-i strâng fruntea rotundă și mică la piept, să o alin și să o alint, ca pe-un copil supus unei trude penibile și prea timpurii.

N-am făcut-o. Ci m-am trezit, rostind rar, cu o calmă și perfidă mirare:

— De ce te plângi? Mi se pare că această nouă viață, te amuză mai mult decât sperai...

O pauză. Pe urmă, continuând:

— ... și că îți place; parcă aceasta ai fi dorit-o întotdeauna! Cordelia ridică ochii obosiți, nevinovați și triști, neînțelegând.

Mi s-a părut că această blândețe și resemnare, fac parte din aceeași ipocrizie, destinată celorlalți. Și în adâncurile mele, se răscoli o iritare, ce dormita poate de îndelungă vreme, fără să-i bănuiesc existența. De unde am descoperit? Din ce ascunzișuri umede și tenebroase? Ce duh rău mi-a șoptit cuvintele acelea, rele și crude, care nu mai sunaseră niciodată în casa noastră, de atâția ani adăpost unic al celei mai desăvârșite înțelegeri ce a existat între doi oameni?

S-ar fi spus că toate zidurile, mobilele, văzduhul, erau acum înveninate de trecerea celor plecați, care-au lăsat să dureze, să ne asfixieze, atmosfera lor ambientă, spurcată de răsuflarea lor, de intrigile lor, de năravurile și ticăloșia lor scelerată. Era ca o ucigașă otravă, intrată prin toți porii păreților îmbâcsiți până la tencuială, de unde se filtra eliberată lent, ca să ne ardă plămânii și să ne nălucească mințile.

De acolo găseam cuvintele; existau invizibile în aer, străine de mine și totuși încorporându-mi-se, ca să țâșnească apoi șuierător printre buze, când precipitam una după alta, învinuirile cele mai absurde, bănuielile cele mai netrebnice și amenințările cele mai neroade.

Râsul acesta rău, rânjetul acesta de bestie coexistând sub învelișul omenesc, nu mi-l știusem. Mi-l descoperisem acum, și prin el mă simțeam tare, superior, răzbunător; cu el încheiam fiecare frază, rostită dramatic, în picioare, cum mă aflam rezemat de clavirul negru, cu gesturi patetice de acuzator public.

Nu m-am oprit, înspăimântat de propria mea rătăcire, decât atunci când Cordelia, cuprinsă de plâns nervos, ghemuită ca o